

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

Олександр ВОЛКОВ

2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ АНТИСИПАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»**

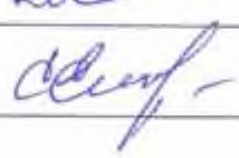
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	«Менеджменту та економіки морського транспорту»

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія антисипативного менеджменту» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки доктор філософії «Менеджмент морської галузі»

Розробник: Людмила СОТНИЧЕНКО, д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Менеджмент та економіка морського транспорту» Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «26» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри		Сотниченко Л.Л.
Секретар кафедри		Кузьменко К.М.
Гарант ОНП		Сенько О.В.

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній компонент «Методологія антисипативного менеджменту» належить до нормативних, спрямований на формування фахових компетенцій у сфері менеджменту щодо системи антисипативного (превентивного) реагування та вирішення можливих практичних проблем. Особлива увага приділяється вибору форм та методів діяльності з метою недопущення негативних сценаріїв розвитку підприємств та організацій, а також удосконалення управлінської компетентності майбутніх фахівців через поглиблення розуміння природи виникнення ймовірних криз.

Мета вивчення освітнього компонента є формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань, дослідження теоретичних положень, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій з антисипативного менеджменту організацій, а саме: системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління, адекватної вимогам сучасної економіки.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Методологія антисипативного менеджменту» є теоретико-методологічні та прикладні засади управління виробничо-господарською діяльністю на підприємствах різних форм власності, і зокрема на підприємствах морського транспорту і видів господарювання в кризових ситуаціях та в умовах невизначеності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: всі дисципліни загальноосвітньої та професійної підготовки магістра.

Програма курсу – це засвоєння процесів закономірностей прийняття та реалізації менеджерських та інвестиційних рішень в умовах кризи. Засвоєння методів і принципів забезпечення ефективності менеджерських методів протидії кризовим явищам у різних формах циклічності.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-наукової програми «Менеджмент морської галузі» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент.

Мова навчання українська

Статус дисципліни обов'язкова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче загальних та спеціальні компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК01 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК02 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності:

- СК01 Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.
- СК07 Соціальна відповідальність за результати стратегічних рішень в менеджменті морської галузі.

Програмні результати навчання:

- РН03 Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань

та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

- РН04 Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- РН11. Здійснювати аналіз деталізованих, інноваційних, новітніх досліджень у сфері морської галузі. Діяти на основі знання, розуміння та уміння прогнозувати наслідки рішень в менеджменті морської галузі.

Кількість кредитів ЄКТС **3 кредити**

Форма підсумкового контролю **екзамен**

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною:

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Методологія антисипативного менеджменту» передбачає здобуття аспірантом наступних результатів навчання:

знати та розуміти:

- концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності;
- основні теоретичні концепції та завдання антисипативного менеджменту;
- принципи, закономірності, методи та світової досвід антисипативного менеджменту;
- форми та методи організаційно-нормативного забезпечення антисипативного менеджменту в морської галузі;
- основні засади формування та реалізації антисипативної стратегії згідно із цілями сталого розвитку;

вміти:

- застосовувати методичні підходи до проведення аналізу потенціалу розвитку підприємств та організацій в антисипативному менеджменті;
- приймати оптимізаційні рішення в антисипативному управлінні розвитком підприємств та організацій різних видів діяльності;
- застосовувати різноманітні управлінські інструменти у відповідній ситуації;
- абстрактно мислити, аналізувати й синтезувати інформацію, отриману в процесі моніторингу кризових явищ в морської галузі;
- використовувати сучасні методи обробки й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та інноваційної діяльності щодо антисипативного менеджменту;
- володіти арсеналом ефективних антикризових прийомів (інструментів), які дають змогу діагностувати і нівелювати кризові явища;
- формувати проекти антикризових стратегій та концепцій в морської галузі;
- визначати цілі, завдання та інструменти антисипативного менеджменту на підприємствах морської галузі на різних рівнях з урахуванням специфіки соціально-економічного та політичного розвитку, розробляти рекомендації щодо формування стратегії і тактики;
- приймати обґрунтовані рішення в складних, непередбачуваних та кризових умовах, діяти соціально відповідально та свідомо;
- спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики;
- започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;

- критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.

комунікація:

- вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом;

- використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.

відповідальність і автономія:

- демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

2. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (годин)		
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)
Тема 1. Сутність та роль антисипативного менеджменту	4	2	2
Тема 2. Антисипативне управління економічними процесами на підприємствах	4	2	2
Тема 3. Концептуальні положення антисипативного менеджменту	4	2	2
Тема 4. Теоретико-методологічні аспекти дослідження антисипативного менеджменту	4	2	2
Тема 5. Інформаційні сигнали антисипативного менеджменту організацій	4	2	2
Тема 6. Методи антисипативного менеджменту	4	2	2
Тема 7. Фактори впливу на формування системи антисипативного менеджменту	4	2	2
Тема 8. Ототожнення антисипативного менеджменту та антикризового управління	4	2	2
Тема 9. Основні риси і механізми антисипативного менеджменту на підприємствах морської галузі. Критеріальні вимоги до ефективності антикризового управління	4	2	2
Тема 10. Методологія прийняття антикризових рішень в морській галузі. організаційно-економічні заходи антикризового управління на підприємствах морської галузі.	4	2	2
Всього аудиторних годин	40	20	20
Самостійна робота (години)	50		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90		

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми
1	Аналіз факторів які впливають на діяльність підприємств МТ в умовах кризи.
2	Особливість антикризового управління підприємств МТ
3	Методичні основи діагностики кризи розвитку підприємств МТ
4	Стратегічні аспекти антикризового управління
5	Діагностика потенціалу виживання підприємства.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки студентами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих тем курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.
4. Підготовка до лабораторних/семінарських/практичних/тренажерних занять;
5. Виконання індивідуальних завдань (рефератів, аналітичних оглядів, перекладів, контрольних робіт, розрахункових, графічних та розрахунково-графічних робіт, курсових робіт (проектів).

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми
1.	Дослідження виникнення економічних криз
2.	Еволюція менеджменту кризи
3.	Етапи, специфіка, профілактика
4.	Методи дослідження кризових процесів
5.	Діагностика, заходи та етапи криз
6.	Кількісні та якісні методи збору та аналізу інформації
7.	Теоретичні основи антикризового управління
8.	Інформаційне забезпечення антисипативного управління підприємствами
9.	Застосування системи HR–менеджменту в рамках антисипативного управління на підприємстві

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання здобувачів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *ісnum*

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
1	Знати та розуміти концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на заняттях, в дискусії
2	Знати основні теоретичні концепції та завдання антисипативного менеджменту	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом
3	Знати принципи, закономірності, методи та світової досвід антисипативного менеджменту; основні засади формування та реалізації антикризової стратегії згідно із цілями сталого розвитку	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом
4	Вміти застосовувати методичні підходи до проведення аналізу потенціалу розвитку підприємств та організацій в антисипативному менеджменті	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, есе, в дискусії, презентації результатів виконаних завдань, виконання певних розрахунків
5	Вміти приймати оптимізаційні рішення в антисипативному управлінні розвитком підприємств та організацій різних видів діяльності, застосовувати різноманітні управлінські інструменти у відповідній ситуації	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе, презентації результатів виконаних завдань, стандартизовані тести
6	Вміти абстрактно мислити, аналізувати й синтезувати інформацію, отриману в процесі моніторингу кризових явищ в морської галузі; використовувати сучасні методи обробки й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та інноваційної діяльності щодо антисипативного менеджменту	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, есе, презентації результатів виконаних завдань
7	Володіти арсеналом ефективних антикризових прийомів (інструментів), які дають змогу діагностувати і нівелювати кризові явища; формувати проекти антикризових стратегій та концепцій в морської галузі	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з доповіддю, есе, презентації результатів виконаних завдань, розв'язання задач
8	Вміти визначати цілі, завдання та інструменти антисипативного менеджменту на підприємствах морської галузі на різних рівнях з урахуванням специфіки соціально-економічного та політичного розвитку, розробляти рекомендації щодо формування стратегії і тактики	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе;

9	Вміти приймати обґрунтовані рішення в складних, непередбачуваних та кризових умовах, діяти соціально відповідально та свідомо	Розв'язання вправ; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе, презентації результатів виконаних завдань,
10	Володіти спеціалізованими навичками і методами, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе, презентації результатів виконаних завдань, стандартизовані тести
11	Вміти започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, есе, презентації результатів виконаних завдань, стандартизовані тести
12	Вміти застосовувати критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.	Розв'язання вправ, виконання певних розрахунків; презентації результатів виконаних завдань

6. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Здобувач проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C	добре	Здобувач уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Мета антисипативного управління та сфера застосування антисипативного управління.
2. Антисипативне управління як різновид антикризового менеджменту.
3. Антикризовий, антисипативний (завчасний), превентивний та реактивний менеджмент.
4. Класифікація видів управління на підприємстві.
5. Основні характерні риси антисипативного управління підприємством.
6. Основні цілі впровадження антисипативного управління.
7. Спрямованість антисипативного управління.
8. Актуальність впровадження антисипативного управління.
9. Основні завдання антисипативного управління.
10. Сучасне середовище функціонування підприємницьких структур.
11. Малопрогнозовані зовнішні умови функціонування підприємницьких структур.
12. Послідовні етапи та шляхи реалізації антисипативного управління.
13. Слабкі сигнали економічного характеру в антисипативному менеджменті.
14. Антисипативна організація раціонального впорядкування організаційної структури управління підприємством.
15. Мотивування в межах антисипативного управління.
16. Антисипативне контролювання.
17. Антисипативне регулювання.
18. Методологічний базис і процесно-структурний підхід антисипативного управління.
19. Наукові процесно-структурні підходи антисипативного менеджменту.
20. Системний підхід, ситуаційний підхід, динамічний підхід, функціональний підхід, процесний підхід, традиційний підхід.
21. Чотири підходи до класифікації управлінських досліджень: концептуальний підхід; номотетичний підхід; підхід, орієнтований на прийняття рішень; діяльнісний підхід.
22. Застосування конструктивного підходу у рамках наукового дослідження антисипативного управління.
23. Концептуальний базис антисипативного управління.
24. Механізми антисипативного менеджменту.
25. Аналіз сигналів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.
26. Етапи розвитку антисипативного менеджменту.
27. Методологічні аспекти дослідження процесу функціонування антисипативного підприємництва.
28. Переваги антисипативного управління.
29. Напрямки проведення планування заходів антисипативного управління розвитком підприємства.
30. Конкретні методи та моделі з розробки планів на визначений горизонт перспективи.
31. Сценарний підхід при розробці планування розвитку великих підприємств, основні етапи сценарного підходу.
32. Приклад активного типу управління діяльністю підприємства.
33. Приклад реактивного типу управління діяльністю підприємства.
34. Управління подоланням наслідків кризової ситуації.
35. Випереджувальний тип управління діяльністю підприємства.
36. Інструментарій виявлення та дослідження слабких сигналів.
37. Налагодження роботи антисипативного управління задля формування комплексної системи виявлення слабких сигналів.
38. Ракурс методологічному формування комплексної системи виявлення слабких сигналів.

39. Ракурс організаційного формування комплексної системи виявлення слабких сигналів.
40. Принципи організації процесу антисипативного управління за слабкими сигналами.
41. Переваги використання антисипативного управління з метою стабілізації рівня економічної безпеки промислових підприємств.
42. Проблеми, з якими стикаються управлінці в процесі реалізації заходів антисипативного управління.
43. Взаємовідносини системи антисипативного управління із середовищем функціонування.
44. Фактори внутрішнього середовища, що впливають на системи антисипативного управління.
45. Завдання системи антисипативного управління.
46. Ресурсне забезпечення. Кадрове забезпечення. Програмно-технічне забезпечення. Фінансове забезпечення. Інформаційне забезпечення. Працівники.
47. Фактори зовнішнього середовища, що впливають на системи антисипативного управління підприємствами.
48. Спільні характеристики антисипативного та превентивного антикризового управління.
49. Відмінність антисипативного та превентивного антикризового управління.
50. Періоди здійснення антисипативного і антикризового управління.
51. Механізм управління та формування системи теоретичних знань з антикризового управління.
52. Аналіз факторів які впливають на діяльність підприємства МТ в умовах кризи.
53. Фінансово-економічні кризи на підприємстві МТ.
54. Аналіз зовнішнього середовища підприємств МТ.
55. Роль персоналу в системі антикризового управління.
56. Основні риси і механізми антикризового управління на МТ.
57. Економічні результати антикризових відносин.
58. Причини виникнення криз та їх роль у соціально-економічному розвитку суспільства.
59. Риси і механізми антикризового управління на МТ.
60. Економічний механізм виникнення кризового стану підприємств МТ.
61. Критеріальні вимоги до ефективності антикризового управління.
62. Принципи ефективного моніторингу виникнення криз на МТ.
63. Критерії діагностики криз і ефективність в процесах управління підприємств МТ.
64. Методи прийняття управлінських рішень при антикризовому управлінні.
65. Методичні основи діагностики кризи розвитку підприємств МТ.
66. Основні задачі формування антикризової служби.
67. Концептуальні положення діагностики кризи.
68. Організаційно-економічні заходи антикризового управління.
69. Антикризова програма та формування системи антикризового управління.
70. Сутність антикризової програми підприємства. Процес формування антикризової програми підприємства.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії / за заг. ред. А. С. Павловська, О. А. Руденко. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 151 с.
2. Борзенко В.І. Антикризове управління : навчальний посібник. Харків : Видавництво Іванченка.І С., 2016. 232 .
3. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія. Харків: Вид-во НАНГУ, 2015. 349 с.
4. Войтко С. В., Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 195 с.
5. Кульчій І. О. Антикризове управління: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2016. 120 с.
6. Птахіна О.М. Антикризове управління: навч.-мет. посіб. для самостійної роботи. Старобільськ : Видво ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2017. 164с.
7. Примачова Н.М., Сенько О.В., Фрасінюк Т.І. Антикризове управління у торговому судноплавстві: підручник / за заг. ред. проф. Н. Т. Примачова; Одеса : ИПРЭЭИ НАНУ, 2015. 316 с.
8. Примачов М. Т., Примачова Н.М. Стратегічні аспекти формування економічного потенціалу морської транспортної промисловості: монографія. Одеса : НУ "ОМА", 2019. 303 с.
9. Теоретико-методологічні основи регулювання економічних процесів: від кризи до сталого розвитку / за заг. ред. О. В. Кендюхова. Київ : Вид-во "Центр навчальної літератури", 2015. 217 с.
10. Юн Г. Б. Методология антикризисного управления : учеб. пособие. Київ : 2014, 432 С.
11. Casto, Charles A. "Crisis Management: A Qualitative Study of Extreme Event Leadership". Dissertations, Theses and Capstone Projects. 2014. P. 626.
12. Процесно-структурований менеджмент: методологія та інструментарій: [монографія] / Кузьмін О.Є., Алексеев І.В., Мельник О.Г. [та ін.] ; за ред. д.е.н., проф. О.Є. Кузьміна. Львів: Видавництво «Растр-7», 2013. 428 с.

Додаткова література

13. Шашина М.В. Шашин О.Ю. Сучасні аспекти наукових досліджень антисипативного управління. Агросвіт. № 8, 2024. С. 31-35. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3447/3481>
14. Колосов А. М. Актуальне з економіки та управління в Україні: монографія-есе. Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Полтава. 2021. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7674>
15. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Адамів М.Є. Антисипативне управління підприємствами: процесно-структурований підхід. Економіка: реалії часу. 2012. № 2 (3). С. 71—77. URL: <http://www.economics.opu.ua/n3.htm>
16. Шашин О.Ю. Інструменти антисипативного управління для ефективного реагування на зміни ринку в виробничій сфері. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. № 24/2024. С. 151-157. URL: <file:///C:/Users/User/Desktop.pdf>
17. Колосов А. М., Чеботарьов Є. В., Антисипативний менеджмент – дієва концепція розробки і реалізації політики повоєнного відновлення України. Економічний вісник Донбасу № 2(72), 2023. С. 162-171. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2\(72\)-162-171](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2(72)-162-171)
18. Валентина Стадник, Андрій Гончарук, Віталій Йохна, Олена Гончарук. Методологія антисипативного підходу в забезпеченні динамічної стійкості підприємства в

ході реалізації інноваційних стратегій. Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету. 2022, № 3. С. 199 – 206. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-306-3-29>

19. Школьний О.О. Теоретико-методологічні аспекти дослідження проблем антисипативного менеджменту. Електронний журнал «Ефективна економіка» № 8, 2024. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.6>

20. Камінська Б. Оптимізація рішень в антисипативному управлінні розвитком промислового підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2018 р., № 3 (102) С. 85-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_3_15

21. Тарасова Г.О. Забезпечення планування роботи з сигналами в антисипативному управлінні розвитком промислового підприємства. Економіка і суспільство. Випуск №18 / 2018. С. 556-564. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-7>

22. Адамів М. Є. Антисипативне планування діяльності підприємств в умовах невизначеності. Вісник економічної науки України. 2013. № 1. С. 8-12. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/123176>

23. Адамів М. Є. Антисипативне управління підприємствами на засадах слабких сигналів. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 1 (139). С. 32-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_1_5

24. Адамів М. Є. Метод перспективної діагностики слабких сигналів потенційних явищ за видами діяльності підприємства. Бізнес Інформ. 2013. №2. С. 69-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_2_15

25. Sotnychenko L., Kuzmenko K., Staneva Y., Tabensky S. The Economic Sustainability Formation Features of the Seaports of Ukraine. Economy, Finance, Management: World Problems and Development Prospects: Collective monograph. Boston: International Science Group, С. 161-172 DOI: <http://dx.doi.org/10.46299/ISG.2024.MONO.ECON.1.6.1>

26. Sotnychenko L., Haichenia O., Omelchenko T., Kuzmenko K. Assessment of Consistency in the Functioning of Seaports of Ukraine. Economics. Ecology. Socium. 2024. V. 8. P. 78-88. **(індексується у Web of Science)**. DOI: <https://doi.org/10.61954/2616-7107/2024.8.1-7>

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

2. Методологічні та актуальні статті з менеджменту URL : <http://www.management.com.ua/>

3. Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Бібліотека. URL : http://www.economics.in.ua/p/blog-page_45.html

4. Навчальні матеріали он-лайн. URL: <https://pidru4niki.com/ekonomika/>

5. TRADING ECONOMICS. URL: <https://tradingeconomics.com>

6. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua>

7. Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй. URL : <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>

8. Центр транспортних стратегій. URL : <http://cfts.org.ua/analytics>

9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. URL : <http://me.kmu.gov.ua>

10. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>

11. Офіційний сайт Світового банку. URL : <http://web.worldbank.org>

12. Офіційний сайт Світового економічного форуму. URL : <http://www.weforum.org>

13. Офіційний сайт Статкомітету СНД. URL : <http://www.cisstat.com>

14. Офіційний сайт Фонду миру. URL : <http://www.fundforpeace.org/global>
15. Асоціація Українських Банків. URL : <http://aub.org.ua>
16. Світовий ринок фрахту. URL : <http://www.apk-inform.com/ru/exclusive/topic/>.
17. Офіціальний сайт Балтійської фрахтової біржі. URL :
<http://www.balticexchange.com/>
18. Офіціальний сайт журналу "Порти України". URL : <http://portsukraine.com/>
19. Review of Maritime Transport (Series). URL:
[http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-\(Series\).aspx](http://unctad.org/en/Pages/Publications/Review-of-Maritime-Transport-(Series).aspx).